



Orthopedagogische expertise benutten: het belang van het kind in het migratierecht

Congres NVO 60 jaar: “The Next Generation”

Elianne Zijlstra & Richelle Mellema

23 september 2022



Programma

- Kinderrechten
- Spanningsveld migratierecht en kinderrechten
- Gedragwetenschappelijke expertise in het migratierecht
 - Best Interest of the Child (BIC)-assessments
 - Invloed BIC-assessments op besluitvorming

Wat weten we over vluchtelingenkinderen?

> Risicofactoren

Preflight

- Aantal, intensiviteit, duur ingrijpende levensgebeurtenissen
- Blootstelling aan geweld
- Verlies en scheiding van nabije familieleden

Flight

- Duur van de vlucht en ervaren van gevaar tijdens de vlucht

Post-Flight

- Langdurige onzekerheid
 - Frequent verhuizen
 - Beperkt netwerk
 - Discriminatie
- Maar ook: *veerkrachtig*

Kernbepalingen IVRK: ook voor vluchtelingen

Artikel 2
Non-discriminatie

Artikel 3
Belang van het kind

Artikel 6
Recht op ontwikkeling

Artikel 12
Mening van het kind

IVRK

Artikel 22
Vluchtelingen bijzondere
bescherming

Spanningsveld migratierecht en kinderrechten

- > Migratiebeleid gericht op:
 - Terugkeer, beperken van de instroom en sobere opvang
 - ‘belang van het kind geïncorporeerd in het beleid’
- > Wat betekent dit voor kinderen? Voorbeelden
 - Opvang (Primrose)
 - Gedwongen terugkeer (Marianna)

- > Primrose:
 - Wat betekent het voor ontwikkeling van kinderen om te wonen op een AZC?
- > Marianna:
 - Is het terugkeerbesluit in haar belang?
- > Asieldeal: opschorten gezinshereniging (alleenstaande) gevluchte jongeren; in het belang van kinderen?

Gedragwetenschappelijke expertise in het migratierecht

- Best Interest of the Child (BIC)-assessments
- Invloed BIC-assessments op besluitvorming

BIC-assessments

| 8

- > BIC-assessments: diagnostisch onderzoek
- > BIC-rapportages in migratieprocedure: advies belang van het kind
- > Besluitvorming: belang van het kind een eerste overweging?
- > Wie voeren BIC-assessments uit?
 - Samenwerking NVO en NIP: externe onderzoekers
 - Expertisecentrum

BIC-Model

- > Wat hebben kinderen nodig om gezond op te groeien:
14 gezins- en omgevingscondities
- > BIC-Condities langere tijd van goede kwaliteit: kansen voor optimale ontwikkeling kind

Voorwaarden voor ontwikkeling: BIC-Model

(Kalverboer & Zijlstra, 2006)

| 10

Gezin

Heden

1. Adequate verzorging
2. Veilige fysieke directe omgeving
3. Affectief klimaat
4. Ondersteunende flexibele opvoedingsstructuur
5. Adequaaf voorbeeldgedrag ouder

6. Interesse

Toekomst en verleden

7. Continuïteit in opvoeding en verzorging, toekomstperspectief

Samenleving

Heden

8. Veilige fysieke wijdere omgeving
9. Respect
10. Sociaal netwerk
11. Educatie
12. Omgang met leeftijdsgenoten
13. Adequaaf voorbeeldgedrag samenleving

Toekomst en verleden

14. Stabiliteit in levensomstandigheden, toekomstperspectief

› **Methodiek BIC-assessments:**

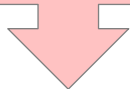
- Diagnostisch interview met ouders en kinderen
- Screeningsinstrumenten
- Contact derden (leerkrachten/behandelaren/huisarts etc.)

› **BIC-rapportages**

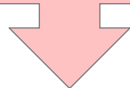
- Huidige opvoedingsomgeving
- Verwachtingen t.a.v. de toekomstige opvoedingsomgeving
- *Advies omtrent het belang van het kind*

Welke migratieprocedures?

ASIEL

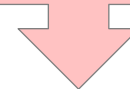


Gedwongen

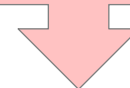


Vluchteling

REGULIER

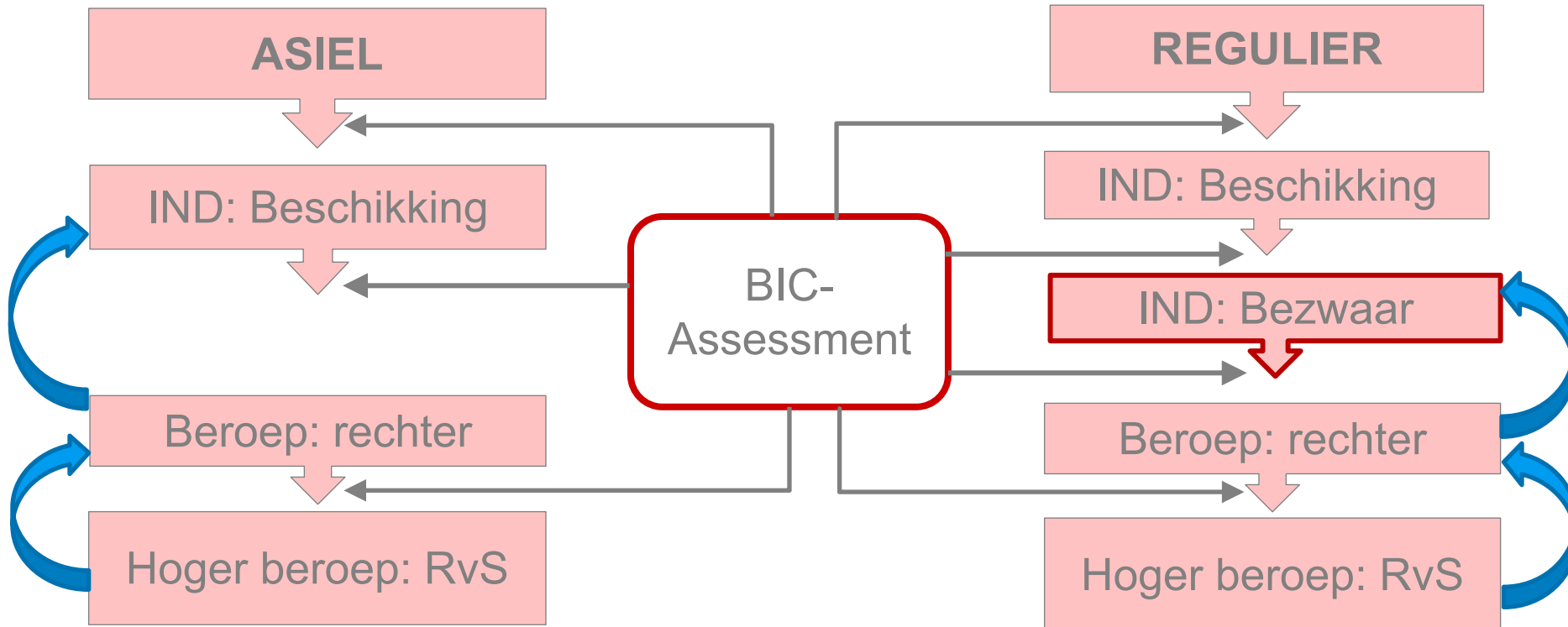


“Vrijwillig”



Gezinshereniging, buiten schuld,
schrijnende omstandigheden,
kinderpardon, medisch

Proces BIC-assessment migratierecht



Wat levert het op?

Invloed BIC-rapportages op weging belangen van kinderen in besluiten

- › **Kwantitatief:** zijn beslissingen in lijn met het advies gegeven in de BIC-rapportage en worden belangen van kinderen gewogen?
- › **Kwalitatief:** hoe wordt er in de beslissingen gereageerd op de BIC-rapportages?

Wat levert het op: kwantitatief

Het aantal beslissingen dat in lijn is met het advies in de BIC-rapportage

Totaal

- > 53% van de beslissingen in lijn met het advies in BIC-rapportage

Worteling

- > 38% van de beslissingen in lijn met het advies in BIC-rapportage

Gezinsleven

- > 63% van de beslissingen in lijn met het BIC-rapportage

Wat levert het op: kwantitatief

Het aantal beslissingen waarin het belang van het kind en het gezinsleven of worteling zijn genoemd en in de belangenafweging.

Totaal

- › In 89% van de onderbouwde beslissingen is het belang van het kind ingevuld.

Worteling

- › In 92% van de onderbouwde beslissingen waaraan privéleven ten grondslag lag is het belang van het kind ingevuld.

Gezinsleven

- › In 56% van de onderbouwde beslissingen waaraan gezinsleven ten grondslag lag is het belang van het kind ingevuld.

Hoe worden belangen van kinderen gewogen: kwalitatief

1. Belang van de Staat vs. belang van het kind
2. Perspectief van het kind
3. Aanpassingsvermogen van kinderen
4. Schade is verantwoordelijkheid van ouders
5. Scheiding is eigen keuze
6. Kwalificatie BIC-assessments
7. Worteling is geen grond

1. Belang van de Staat vs. Belang van het kind

- Meer gewicht toegekend aan het belang van de Nederlandse staat.
- Het belang van de Nederlandse staat wordt niet ingevuld.

Voorbeeld: 'De beoordeling van de afweging van de belangen leidt tot de conclusie dat het belang van de Nederlandse overheid zwaarder weegt dan uw belang.'

2. Perspectief van het kind

- De visie van het kind wordt weinig benoemd.
- In sommige gevallen wordt rekening gehouden met de tijdsperceptie van het kind.

Voorbeeld: ‘Voorts stelt de voorzieningenrechter vast dat vanwege tijdsverloop, een lichter gewicht dan bij de eerdere besluiten moet worden toegekend aan de strafrechtelijke veroordelingen van verzoeker en de belangen van de kinderen wegens tijdsverloop, zwaar gewogen zullen moeten worden’

3. Aanpassingsvermogen van kinderen

- Er wordt gesteld dat kinderen banden hebben met land van herkomst en voldoende aanpassingsvermogen.
- Negatieve gevolgen voor de opvoedingsomgeving worden beperkt meegewogen.
- In sommige gevallen wordt informatie uit het BIC-rapport gebruikt om ‘te onderbouwen’ dat het kind zich in het land van herkomst kan vestigen.

Voorbeeld: ‘Hoewel terugkeer eiser angstig maakt en zijn vestiging aldaar zal leiden tot aanpassingsproblemen, kan dit van hem verwacht worden. Eiser heeft banden met [land] nu hij daar geboren is en hij de [land] nationaliteit heeft’.

4. Schade is verantwoordelijkheid van ouders

- Het risico op ontwikkelingsschade voor het kind bij terugkeer naar het land van herkomst wordt toegerekend aan de verantwoordelijkheid van ouders.

Voorbeeld: ‘Verweerder heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat eiseres het familie- en gezinsleven heeft geïntensiveerd op het moment dat haar geen verblijf in Nederland was toegestaan en dat dit gegeven voor rekening en risico van eiseres moet blijven’.

5. Scheiding is eigen keuze

- Scheiding van ouder en kind bij gedwongen vertrek van de ouder naar het land van herkomst wordt gezien als eigen keuze.

Voorbeeld: ‘Uw kinderen worden niet gedwongen de EU te verlaten als ik uw aanvraag afwijs. Zij kunnen u immers volgen naar [ander EU-land]

- Daarbij wordt ook gerefereerd aan de afhankelijkheidsrelatie tussen ouder en kind.

Voorbeeld: ‘Ondanks deze belangen van de kinderen ... is de rechter van oordeel dat geen sprake is van een zodanige afhankelijkheidsrelatie dat de kinderen gedwongen zouden worden Nederland te verlaten...’

6. Kwalificatie BIC-rapportage

- › BIC-assessments worden soms beoordeeld als subjectief.
- › Maar in de meer recente beslissingen staat de kwaliteit meestal niet meer ter discussie.
- › De inhoud van BIC-rapporten wordt soms vergeleken met het asielrelaas van de betrokkenen.
- › In enkele beslissingen oordeelt een rechter dat onvoldoende rekening is gehouden met het BIC-rapport

Voorbeeld: ‘In deze zaak acht de rechtbank van belang dat verweerder niet kenbaar gemotiveerd heeft waarom de overlegde gedragswetenschappelijke rapportage geen reden is om af te wijken van het beleid...’

7. Worteling is geen grond

- Worteling wordt meestal gezien als gevolg van het langdurige verblijf, maar niet als onderscheidend criterium om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning.
- In sommige gevallen wordt worteling wel meegewogen

Voorbeeld: 'Volgens eiser heeft verweerder bij de afweging van de betrokken belangen onvoldoende rekening gehouden met de bijzondere omstandigheden die zijn situatie kenmerken, zoals de omstandigheid dat hij sinds 2010 in Nederland is, geworteld is in Nederland...'

Resumerend: heeft het zin?

Ja het heeft zin

- > Meer dan 50% van de besluiten in lijn met advies
- > Eerder in de procedure meer impact
- > Beslissingen gezinshereniging meer in lijn belang van het kind
- > Worteling: belang van het kind meer ingevuld.
- > Onbekendheid gedragswetenschappelijke informatie in migratierecht:
 - Feiten vs beleving
 - Waardering gedragswetenschappelijke expertise neemt toe

Afronding: orthopedagogische expertise benut

- › Belang van benutten orthopedagogische expertise in andere domeinen

Succesfactoren

- › Samenwerking en verbinding
- › Spanningsveld uitdragen
- › Lange adem

